

**HİTABET VE
MESLEKİ
UYGULAMA DERSİ
ÖĞRETİM
PROGRAMI**

12. HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

12.1. GİRİŞ

Hitabet ve Mesleki Uygulama İmam-Hatip Lisesi ve Anadolu İmam-Hatip Lisesi öğrencilerini din görevliliği rolüne hazırlamayı amaçlayan bir derstir.

İmam-Hatip Liseleri, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunda (Mad:32) belirtildiği gibi hem din görevliliğine hem de yüksek öğrenime hazırlayıcı program uygulamaktadır. Buradaki “din görevliliği”, din hizmetleri alanlarını ifade etmektedir.

Her mesleğin bir bilgi, bir de uygulama yönü bulunmaktadır. Din görevliliğinin bilgi yönünü, İmam-Hatip Lisesi ve Anadolu İmam-Hatip Lisesi öğretim programlarında bulunan meslek dersleri, genel kültür dersleri ve seçmeli dersler oluşturmaktadır. Uygulama yönünü ise yine programlarda yer alan dersleri temel alarak din hizmetleri becerisini pekiştirmeyi amaçlayan Hitabet ve Mesleki Uygulama dersi kazandıracaktır.

Din görevliliği, alan bilgileri yanında bu bilgileri başkaları ile paylaşmaya yardımcı olacak özel çabayı da gerektiren bir faaliyettir. Paylaşabilmek için bir konunun bilgisine sahip olmak nasıl gerekliyse onu paylaşabilmenin yöntem ve tekniklerini bilmek ve uygulayabilmek de o kadar gereklidir. Bunu kısaca “bilmek ve öğretebilmek” şeklinde ifade etmek mümkündür.

Öğrencilere, kazandıkları dinî ve ahlaki davranışları paylaşabilmeyi öğretmeyi amaçlayan bu öğretim programının hazırlanmasında; eğitim bilimleri, din eğitimi bilimi ve iletişim biliminin araştırmaya dayalı olarak ürettiği yeni bilgilerin göz önünde bulundurulmasına özen gösterilmiştir.

Ünitelerin teorik kısımlarının, örnekler üzerinde çalışma dâhil olmak üzere, birinci yarıyıldan tamamlanmasına çalışılır. İkinci yarı yıl da ise mümkün olduğunca uygulamalara ve bunların sınıfta değerlendirilmesine özen gösterilmesi programın amacına ulaşması açısından önem taşımaktadır.

İmam-Hatip Liseleri ve Anadolu İmam-Hatip Liseleri XII. sınıflarında okutulacak olan bu dersin öğretim programında, Hitabet ve Mesleki Uygulama ile ilgili temel bilgi, duygu ve becerileri kazandırmaya yönelik 7 ünite yer almaktadır.

Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi Öğretim Programı ders kitabı yazılırken aşağıda belirtilen ekler ders kitabında yer alacaktır.

EKLER:

1. İmamlık ve Müezzinlikle İlgili Mevzuat
2. Hutbe İzleme ve Değerlendirme Formu Örneği
3. Vaaz İzleme ve Değerlendirme Formu Örneği
4. Şehitlik ve Gazilik (Okuma Metni)

12.2. GENEL AMAÇLAR

Hitabet ve Mesleki Uygulama dersini alan öğrenciler;

1. Hitabet ve mesleki uygulamaların din görevliliğindeki önemini kavrar.
2. Toplumla (cemaatle) iletişim kurma ve hitap etme becerisi kazanır.

3. İmam-hatiplik ve müezzinlik yapma becerisi kazanır.
4. Dinî törenlerde sunu ve dua yapar.
5. Usulüne uygun olarak hutbe okur.
6. Cenaze ile ilgili işlemleri bilir ve uygular.

12.3. ÜNİTELER

Hitabet ve Mesleki Uygulama dersi, edinilen mesleki bilginin uygulamasına yönelik olup üniteler bu beceriyi kazandırmayı hedeflemektedir. Programda 6 ünite yer almaktadır.

Din Hizmetleri ve İletişim: İletişim günümüzde üzerinde önemle durulan bir kavramdır. Bu kavram din hizmetlerinde de ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü iletişim, hem bireysel hem de toplumsal bir süreçtir. Dolayısıyla din hizmetlerinde başarıya ulaşmanın temel faktörlerinden biri insanlarla iyi iletişim kurmaktır.

“Din hizmetleri ve iletişim” ünitesinin amacı; fikir, bilgi, haber, tutum, duygu ve becerilerin insanlarla paylaşılması sürecinde en verimli bir biçimde değerlendirmektir.

Öğrenciler bu ünite ile din görevliliği rolünün gerektirdiği kişisel ve toplumsal özellikleri, görevleri fark edecek, yerine getirirken karşılaşılan sorunların ve bunların çözümü için toplumda yürüteceği rehberlik hizmetlerinin mahiyetini öğrenecektir. Ayrıca iletişim süreçlerini ve iletişimde olması gereken temel unsurları öğrenecek, dil ve beden dilinin iletişimdeki rolünün yanında hitabetin özellikleri ve önemi hakkında bilgi sahibi olacaktır.

Hitabet ve Dinî Hitabet: Hitabet, planlı, metotlu ve maksatlı olarak yapılan güzel konuşma sanatıdır. Bilgi, duygu ve düşüncenin en iyi biçimde ikna edici ve etkileyici bir üslupla ifade edilmesi, aktarılmasıdır. Dinî hitabet ise din görevlileri veya ilahiyat alanının uzmanları tarafından farklı mekânlarda inanan insanlara yapılan dinî içerikli konuşmadır. Bunların vaaz, hutbe, konferans ve sohbet gibi değişik şekilleri vardır.

Öğrenciler, “Hitabet ve Dinî Hitabet” ünitesi ile hitabetin din hizmetlerindeki önemini, hitabet türlerini, dinî hitabetin özelliklerini, Kur’an ve sünnete göre güzel söz söyleme yöntemlerini öğreneceklerdir. Ayrıca sunumlar hazırlarken kaynaklardan nasıl yararlanacağı ve bunları bir plan çerçevesinde nasıl sunacakları konusunda bilgi edineceklerdir.

Dinî Hitabet Türü Olarak Hutbe: Dinî hitabet türlerinden olan hutbe, Cuma ve bayram namazlarında imamın minbere çıkarak yaptığı bir hitap türüdür. Hutbede Allah’a hamd, Peygambere salât ve selamdan sonra dinleyenlere nasihat ve öğüt içeren bilgiler bir plan içerisinde sunulur.

Öğrenciler, “Dinî Hitabet Türü Olarak Hutbe” ünitesi ile hutbenin hazırlanış aşamalarını, dualarını, hutbe hazırlamayı ve sunmayı, ayrıca dinlediği bir hutbeyi yorumlamayı ve değerlendirmeyi öğreneceklerdir.

Dinî Hitabet Türü Olarak Vaaz: Vaaz da dinî bir hitabet türüdür. Vaazlar cami kürsülerinden genellikle namaz öncesinde yapılan konuşmalardır. Vaaz, inananları dinî konularda bilgilendirme amacı taşır.

Öğrenciler “Dinî Hitabet Türü Olarak Vaaz” ünitesi ile toplumun dinî konularda bilinçlenmesini, vaazın hazırlanış aşamalarını ve vaaz dualarını öğreneceklerdir. Ayrıca yöntemine

uygun olarak bir vaaz hazırlamayı ve sunmayı, bunun yanında dinlediği bir vaazı yorumlama ve değerlendirme becerisini de kazanacaklardır.

Cenaze Adabı: Ölüm inançlı veya inançsız her insanın kabullenmek zorunda olduğu bir gerçektir. İnsan, ölüm karşısında inanç, anlayış ve kültürüne göre tavır almış, farklı davranışlarda bulunmuştur. İslam dinine göre de ölümlle başlayan süreçte Müslümanların cenaze ile ilgili yapmaları gereken bir takım görev ve sorumlulukları vardır. Bu ünitenin amacı öğrencilerin bu sorumlulukların farkına vararak buna göre tavır ve davranış geliştirmelerine yardımcı olmaktır.

Öğrenciler “Cenaze” ünitesi ile; dünyadan ayrılan kişiler için yapılan dinî uygulamalardan olan cenazenin yıkanması ve kefenlenmesi, cenaze namazında okunan duaların ezberlenmesi, namazının kıldırılması, cenazenin nasıl defnedileceği ve ölen birisinin yakınlarına başsağlığı dileyerek onların üzüntülerini paylaşmanın insanî bir sorumluluk olduğunu öğreneceklerdir. Ayrıca şehitlik ve gaziliğin vatan savunmasındaki önemini bilincinde olarak İslam dininin şehitlik ve gaziliğe verdiği önemi ayet ve hadisler çerçevesinde değerlendirebileceklerdir.

Çeşitli Törenlerde Dinî Hitabet ve Dua: Dua, bir kişinin Allah’ın yüceliği karşısında güçsüzlüğünü itiraf etmesini, sevgi ve saygı duyguları içinde lütuf ve yardımını dilemesini ifade eder. Duanın ana hedefi, insanın Yaradan’ına hâlini arz etmesidir. Dua ibadetin özüdür. İnsan duayı içinden nasıl geliyorsa öyle yapmalıdır. Dua her zaman yapılabileceği gibi özellikle çeşitli törenlerde ve belirli zamanlarda yapılması gerekli dualar vardır. Öğrenciler bu ünitenin amacına uygun olarak çeşitli dua örnekleri öğrenirler.

Öğrenciler “Çeşitli Törenlerde Dinî Hitabet ve Dua” ünitesiyle, duanın amacını, mahiyetini, adabını, kutsal sayılan önemli gün ve gecelerin dinimiz açısından önemini öğreneceklerdir. Bunun yanında mevlit okumayı, çeşitli törenlerde yapılan Arapça ve Türkçe dua örneklerini ayrıca duanın toplum açısından önemini de kavrayacaklardır. Ayrıca çeşitli törenler için dua ve konuşma metinleri hazırlayarak toplum karşısında sunma yeteneği kazanacaklardır.

12.4. HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTELER, KAZANIM SAYILARI VE SÜRELERİ

ÜNİTE ADI	KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ	ORAN (%)
I- Din Hizmetleri ve İletişim	10	10	13,88
II- Hitabet ve Dinî Hitabet	4	8	11,11
III- Dinî Hitabet Türü Olarak: Hutbe	5	10	13,88
IV- Dinî Hitabet Türü Olarak: Vaaz	5	10	13,88
V- Cenaze Adabı	7	10	13,88
VI- Çeşitli Törenlerde Dinî Hitabet ve Dua	5	14	19,44
VII- Çeşitli Törenlerde Dinî Musiki	6	10	13,88
Toplam	44	72	100

Not: Ders saatleri, ünite açılımları ve kazanımlar birlikte düşünülmektedir.

12.5. HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ DERS KİTABI FORMA SAYISI

SINIF	KİTAP BOYUTU	FORMA SAYISI
12	19,5 x 27,5	8-12

12.6. HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLAR, ETKİNLİK ÖRNEKLERİ VE AÇIKLAMALAR TABLOSU

ÜNİTE I		12. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
DİN HİZMETLERİ VE İLETİŞİM	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Din hizmetleri ile ilgili tebliğ, irşat ve davet kavramlarının önemini açıklar. 2. Hitabetin din hizmetlerindeki önemini farkında olur. 3. Din görevliliğinin anlam ve işlevinin bilincinde olur. 4. Din görevliliği rolünün gerektirdiği kişisel ve toplumsal özellikleri kazanır. 5. İmam ve müezzinin toplumda üstlendiği görevin dinî açıdan önemini farkında olur. 6. Din hizmetlerini yerine getirirken karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirir. 7. Din görevliliği için gerekli liderlik vasıfları edinir. 8. İletişim süreçlerini ve iletişimde olması gereken temel unsurları iyi kullanır. 9. Hitabetinde dil ve beden dilini etkin bir şekilde kullanır. 10. Bir iletişim süreci olarak hitabet becerisi kazanır. 	<p> Araştırıyoruz: Öğrenciler kaynaklardan tebliğ, davet ve irşat kavramlarını araştırır. Konuyu ayet, hadis ve çağdaş bilimsel verilerle destekler. Çalışmalar sunu haline getirilerek sınıfta paylaşılır. Tebliğ, irşat ve davetin İslam dinindeki önemine dikkat çekilir.</p> <p> Söyleşi Yapıyoruz: Öğrenciler tarafından, din görevlilerinin görevlerini yerine getirirken toplumda karşılaştıkları sorunlar ve rehberlik hizmetlerinin neler olduğu konusunda din görevlileriyle söyleşi hazırlanır. Söyleşi için sorular hazırlanırken rehberlik servisinden yararlanılır. Yapılan çalışmalar sınıfta paylaşılır. Din görevliliğinin sorunları ve çözüm yolları üzerinde konuşulur.</p> <p> Bizim İçin Önemli: Din görevlisi için toplumu etkilemede önemli bir unsur olan iletişimin nasıl olması gerektiği ile ilgili sınıfta tartışma ortamı oluşturulur. Sağlıklı bir iletişim için ilkeler belirlenir. Öğrencilere, toplumsal iletişimle ilgili; doktor hasta, öğrenci öğretmen, bakkal müşteri gibi roller dağıtılır. Sınıfta sağlıklı iletişimi ön plana çıkaran bir drama çalışması yapılır.</p>	<p>[!] Üniteler işlenirken kazanımlar ve konular arası koordinasyon sürekli göz önünde bulundurulmalıdır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: İnsan sevgisi, ölçülülük, sorumluluk duygusu, görgülü olmak, millet sevgisi.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, iletişim ve empati, bilgi teknolojilerini kullanma, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma.</p> <p> Bu üniteye açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler, tartışma, kavram haritası, çalışma yaprakları, sözlü ve yazılı anlatım, öz değerlendirme formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

[!] Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

ÜNİTE II		12. SINIF	
KAZANIMLAR		ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	
HİTABET VE DİNİ HİTABET	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hitabetin anlamını ve türlerini açıklar. 2. Din hizmetlerinde hitabetin önemini kavrar. 3. Dinî hitabetin çeşitlerini açıklar. 4. Kur'an ve Sünnetin insanlara hitap ederken kullandığı yöntem ve üslubu irdeler. 5. Kur'an ve sünnetten hitabet ilkeleri çıkarır. 	<p> Kur'an ve Sünnette Hitabet: Öğrenciler iki gruba ayrılır. Birinci grup Kur'an'dan, ikinci grup ise sünnetten güzel söz söylemeye yönelik ayet ve hadislerden örnekler araştırır. Araştırmalar sunu haline getirilerek sınıfta paylaşılır. Kur'an ve sünnetteki hitabet ilkeleri belirlenir.</p> <p> Örnekler Veriyoruz: Öğrencilerden hitabet türleri ve dinî hitabet türleri ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Bazı hitabet ve dinî hitabet türlerine tarihten örnekler bulunarak sınıfta okunur.</p>	<p>[!] Öğrencilere hitabet davranışları kazandırılmaya çalışılırken yaşayarak öğrenme ilişkisine sıkı sıkıya bağlı kalınmalıdır. Örneğin, Hutbe konusunda, hutbe ile ilgili temel bilgiler ortaya konulduktan sonra, hazır hutbeler üzerinde bu temel bilgilerin uygulamaları yapılabilir. Öğrenciler, aldıkları bu temel bilgiler doğrultusunda hutbe hazırlamalı, bunlar sınıf ortamında değerlendirilmeli; hazır hutbe metinleri ve bizzat yazılan hutbeler daha sonra gerçek ortamlarda sunularak değerlendirmesi sınıfça yapılması uygun olur. Bu uygulamanın, mümkün olduğunca her konuda ve her öğrenci tarafından yapılması sağlanmalıdır. Bunun için derslerin, teorik konuların anlatılmasından ziyade, örnekler üzerinde çalışma ve örnekler hazırlama şeklinde işlenmesine özen gösterilmelidir.</p> <p>[!] 5. Kazanım işlenirken dinî hitabette Kur'an'dan ve sahih sünnetten yararlanmanın önemi vurgulanacaktır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: bilimsellik, sorumluluk duygusu, ölçülülük, fedakârlık, tarihe saygı, nezaket.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, araştırma, iletişim ve empati, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma.</p> <p> Bu üniteye açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurma testler, tartışma, kavram haritası, çalışma yaprakları, sözlü ve yazılı anlatım, öz değerlendirme formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
DİNİ HİTABET TÜRÜ OLARAK HUTBE	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hatiplik ve hutbe kavramlarını açıklar. 2. Hutbe ile ilgili dinî hükümleri bilir. 3. Kaynaklardan hatiplik ve hutbe ile ilgili araştırmalar yapar. 4. Bir hutbenin hazırlanış aşamalarını açıklar. 5. Hutbe dualarını ezbere okur. 6. Hazırlanış aşamalarına uygun olarak bir hutbe hazırlar ve sunar. 7. Dinlediği bir hutbeyi hitabet tekniği açısından yorumlar ve değerlendirir. 	<p> Benim Hutbem: Öğrencilerin her birine bir hutbe konusu verilir. Gruplar hazırladıkları hutbeleri kurallarına göre sınıfta okurlar (6. kazanım).</p> <p> Değerlendiriyoruz: Öğrencilerden sınıf ortamında okunan bir hutbeyi eleştirecek bir biçimde dinlemeleri ve değerlendirmeleri istenir (7. kazanım).</p>	<p> Uygulamalar için öğrencileri cesaretlendirici tedbirler alınmalıdır.</p> <p> Uygulamalar, sınıf ortamından okulun uygulama mescidine ve küçük camilerden büyük camilere doğru sıra ile yaptırılmalıdır.</p> <p> Öncelikle verilecek değerler: ölçülülük, paylaşımcı olmak, görgülü olmak.</p> <p> Öncelikle verilecek beceriler: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, iletişim ve empati, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma.</p> <p> Bu ünite de açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler, tartışma, kavram haritası, çalışma yaprakları, sözlü ve yazılı anlatım, öz değerlendirme formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

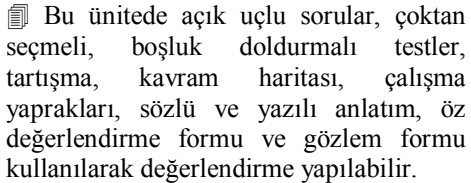

	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
DİNİ HİTABET TÜRÜ OLARAK VAAZ	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vaizlik ve vaaz kavramlarını açıklar. 2. Vaaz ve irşadın dindeki yerini fark eder. 3. Toplumun dinî konularda doğru bilgi edinmelerinde vaazın önemini kavrar. 4. Bir vaazın hazırlanış aşamalarını açıklar. 5. Vaaz dualarını ezbere okur. 6. Hazırlanış aşamalarına uygun olarak bir vaaz hazırlar ve sunar. 7. Dinlediği bir vaazı hitabet tekniği açısından yorumlar ve değerlendirir. 	<p> Vaizliğin Önemi: Öğrencilere “Vaizlik ve vaaz nedir?” sorusu yöneltilerek konuşmaları sağlanır. Vaaz ve vaizliğin İslam dininde yüklendiği fonksiyonlar belirlenir. Tespit edilen temel ilkeler bir şema halinde gösterilir (1-3. kazanımlar).</p> <p> Vaaz Hazırlıyoruz: Öğrencilerin her birine bir konu başlığı verilir ve bununla ilgili usulüne uygun bir vaaz hazırlamaları istenir. Vaazlar sınıfta sunulur. Sunumdaki eksiklikler diğer öğrenciler tarafından eleştirilerek hatalar giderilmeye çalışılır (4-7. kazanımlar).</p> <p> “Din Nasihattir!” Hadis tahtaya yansıtılarak, din-hitabet çerçevesinde öğrencilerin konuşmaları istenir (7. kazanım).</p>	<p> Uygulamalar için öğrencileri cesaretlendirici tedbirler alınmalıdır.</p> <p> Uygulamalar, sınıf ortamından okulun uygulama mescidine ve küçük camilerden büyük camilere doğru sıra ile yaptırılmalıdır.</p> <p> Öncelikle verilecek değerler: ölçülülük, millet sevgisi, güvenilirlik, paylaşımcı olmak, görgülü olmak.</p> <p> Öncelikle verilecek beceriler: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, iletişim ve empati, bilgi teknolojilerini kullanma, mekan zaman ve kronolojiyi algılama, sosyal katılım, Kur’an-ı Kerim mealini kullanma.</p> <p> Bu ünite de açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler, tartışma, kavram haritası, çalışma yaprakları, sözlü ve yazılı anlatım, öz değerlendirme formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

ÜNİTE V		12. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
CENAZE ADABI	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Ölenlerin arkasından yapılan dinî uygulamaları açıklayarak gösterir. Cenazeyi dinî ilkelere ve geleneklere göre yıkar ve kefenler. Cenaze namazını usulüne uygun olarak kıldırır. Cenazenin İslam geleneğine göre defin hizmetlerini yerine getirir. Ölen birisinin yakınlarına başsağlığı dilemeyi ve üzüntüsünü paylaşmayı bilir. Şehitlik ve gazilikle ilgili ayet ve hadisleri değerlendirir. Şehitleri rahmetle anar, gazilere minnet duygusu besler. 	<p> Bir Gözlemim Var: Öğrencilerden daha önce gözlemi olanların bir cenazede baştan sona kadar yapılan işlemleri sınıfta paylaşımları istenir (1-5. kazanımlar).</p> <p> Yaparak Öğeniyoruz: Sınıfa bir maket getirilir. Ölüm anında yapılan ve cenazenin yıkanması, kefenlenmesi, defni ile ilgili işlemler maket üzerinde gösterilir (2-4. kazanımlar).</p>	<p>[!] Bu ünite işlenirken sala ve salanın okunması üzerinde durulacak ve öğrencilere sala, kuralına uygun olarak okutulacaktır.</p> <p>[!] Bu üniteye uygulamaya ağırlık verilmeli ancak öğrencilerin psikolojik durumları da göz önünde bulundurulmalıdır.</p> <p>[!] Cenazenin defni esnasında cemaatin nasıl bir tutum ve davranış içinde olmaları gerektiği ile ilgili öğrencilerin bilgilenmelerini sağlayınız.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: insana saygı, ölçülülük, sorumluluk duygusu, merhamet, kardeşlik, sabır, paylaşımcılık.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, iletişim ve empati, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma.</p> <p></p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

ÇEŞİTLİ TÖRENLERDE DİNİ HİTABET VE DUA	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Duanın amacını, mahiyetini ve adabını açıklar. 2. Belirli gün ve gecelerin İslam dini açısından önemini açıklar. 3. Dinî törenleri toplum açısından faydalı ve verimli hâle getirir. 4. Çeşitli törenlerde yapılan duaları ezberler ve uygular. 5. Çeşitli törenler için dua ve konuşmalar hazırlar ve sunar. 	<p> Dualarımız: Öğrencilerden her birine belirli gün ve merasimlerde okunacak dua örnekleri veya herhangi bir açılış veya kapanışta yapılabilecek dualar hazırlamaları sağlanır. Her öğrenci hazırladığı dua örneğini sınıfta sunar. Daha sonra öğrencilerin birbirlerini değerlendirmeleri, eksiklerini bulmaları istenir (1-6. kazanımlar).</p> <p> Güzel Bir Geleneğimiz: Öğrencilere “Yakını askere giden var mı? Hiç asker uğurladınız mı?” gibi sorular yöneltilerek onların bu husustaki gözlemlerini sınıfta paylaşmaları istenir. Örnek asker uğurlama duası metni hazırlanarak okunur (6. kazanım).</p>	<p> Bu ünite de özellikle dua ve konuşma konusunda belli kalıpların ezberletilmesi ile yetinilmemesi gerekir. Bu kalıpları örnek olarak her öğrencinin kendi ifadeleri ile Türkçe dua ve konuşma hazırlayıp sunabilmesi sağlanmalıdır.</p> <p> Öncelikle verilecek değerler: güvenilirlik, sorumluluk, çalışkanlık, alçak gönüllülük, sevgi-saygı, millet sevgisi, nezaket, yardımseverlik.</p> <p> Öncelikle verilecek beceriler: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, bilgi teknolojilerini kullanma, mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, iletişim ve empati, sosyal katılım, Kur’an-ı Kerim mealini kullanma.</p> <p> Bu ünite de açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler, tartışma, kavram haritası, çalışma yapıları, sözlü ve yazılı anlatım, öz değerlendirme formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

ÜNİTE VII		12. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ÇEŞİTLİ TÖRENLERDE DİNİ MUSİKİ	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Musiki ve dinî musikiyi tanımlar. 2. Dinî musikinin din hizmetlerindeki yeri ve önemini fark eder. 3. Usulüne uygun olarak ezan okur. 4. Cami musikisinin çeşitleri hakkında bilgi sahibi olur. 5. Cami musikisinin çeşitlerine örnekler verir. 6. Cami musikisinin çeşitlerini uygular. 	<p> Kim Daha Güzel Okuyor? Sınıftan on öğrenci seçilir. Güzel ezan okuma yarışması düzenlenir. Öğrenciler arasından seçilen jüri üyeleri yarışmaya katılan öğrencileri değerlendirirler (3. kazanım).</p> <p> Seçtiklerimizden Bir Demet: Öğrencilerin cami musikisinin konuları ile ilgili işitsel ve görsel örnekler bularak sınıfa getirmeleri istenir. Örnekler sınıfta dinletilerek öğrencilerin değerlendirmeleri alınır (3-5. kazanımlar).</p>	<p>[!] Cami musikisinin çeşitlerinden salâ okunurken sabah, cenaze, Cuma ve salat-ı ümmiyenin nasıl okunacağına vurgu yapılır.</p> <p>[!] Toplumda yaygın olan ilahi örneklerine yer verilecektir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: güvenilirlik, sorumluluk, çalışkanlık, kendine güven, sevgi-saygı, millet sevgisi, nezaket.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, bilgi teknolojilerini kullanma, mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, iletişim ve empati, sosyal katılım.</p> <p> Bu ünite de açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler, tartışma, kavram haritası, çalışma yaprakları, sözlü ve yazılı anlatım, öz değerlendirme formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

[!] Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

12.7. HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI, ÜNİTE AÇILIMLARI

1. ÜNİTE DİN HİZMETLERİ VE İLETİŞİM	2. ÜNİTE HİTABET VE DİNİ HİTABET	3. ÜNİTE DİNİ HİTABET TÜRÜ OLARAK HUTBE	4. ÜNİTE DİNİ HİTABET TÜRÜ OLARAK VAAZ	5. ÜNİTE CENAZE ADABI	6. ÜNİTE ÇEŞİTLİ TÖRENLERDE DİNİ HİTABET VE DUA	7. ÜNİTE ÇEŞİTLİ TÖRENLERDE DİNİ MUSİKİ
<p>1. Din Hizmetleri ve Din Görevliliği</p> <p>1.1. İrşat, Tebliğ ve Davette Genel İlkeler</p> <p>1.2. İmam-Hatipliğin Anlam ve Önemi</p> <p>1.3. Müezzinliğin Anlam ve Önemi</p> <p>1.4. Kur'an Öğreticiliğinin Anlam ve Önemi</p> <p>1.5. Din Görevliliğinin Gerekletirdiği Nitelikler</p> <p>2. Din Hizmetlerinde Kendini ve Hedef Kitleyi Tanıma</p> <p>3. Din Hizmetlerini Zorlaştıran ve Engelleyen Sorunları Tanıma</p> <p>4. Din Hizmetlerinde İletişim</p> <p>4.1. İletişimin Önemi ve Temel İlkeleri</p> <p>4.2. İletişimin Temel Unsurları</p> <p>4.3. İletişimde Dil ve Beden Dilinin Önemi</p> <p>4.4. Din Hizmetlerinde İletişim Sorunları</p>	<p>1. Hitabet ve Türleri</p> <p>2. Din Hizmetlerinde Hitabetin Yeri ve Önemi</p> <p>3. Dinî Hitabet ve Çeşitleri</p> <p>4. Dinî Hitabetin İlkeleri</p> <p>4.1. Kur'an'da Hitabet İlkeleri</p> <p>4.2. Sünnette Hitabet İlkeleri</p> <p>5. Dinî Hitabette Kaynak Seçiminin Önemi</p> <p>6. Tarihten Dinî Hitabet Türlerine Örnekler</p>	<p>1. Hatiplik ve Hutbe</p> <p>2. Hutbe İle İlgili Dinî Hükümler</p> <p>3. Hutbe Hazırlanması İle İlgili Hususlar</p> <p>3.1. Konu Seçimi</p> <p>3.2. Planlama</p> <p>3.3. Bilgi Toplama</p> <p>3.4. Bilgiyi Değerlendirme</p> <p>3.4. Hutbe Metninin Hazırlanılışı</p> <p>3.5. Hutbenin Sunuluşu</p> <p>4. Hutbe Duaları</p> <p>5. Hutbe Örnekleri</p>	<p>1. Vaizlik ve Vaaaz</p> <p>2. Vaaaz ve İrşadın Dindeki Yeri</p> <p>3. Vaaazın Hazırlanışı İle İlgili Hususlar</p> <p>3.1. Konu Seçimi</p> <p>3.2. Planlama</p> <p>3.3. Bilgi Toplama</p> <p>3.4. Bilgiyi Değerlendirme</p> <p>3.5. Vaaazın Sunuluşu</p> <p>3. Vaaaz Duaları</p>	<p>1. Ölüm Anında Yapılacak İşler</p> <p>2. Ölüünün Yıkanması ve Kefenlenmesi</p> <p>3. Cenaze Namazı ve Duaları</p> <p>4. Cenazenin Defni ve Taziye</p> <p>5. İslam'ın Şehitlik ve Gaziliğe Verdiği Önem</p>	<p>1. Dua ve Önemi</p> <p>2. Dua Etmeyi Öğrenme</p> <p>3. Mübarek Gün ve Geceler</p> <p>4. Hatim, Mevlit ve Duaları</p> <p>5. Ad Koyma</p> <p>6. Sünnet Merasimi</p> <p>7. Nişan ve Nikâh</p> <p>8. Yemek ve İftar Duaları</p> <p>9. Kurban ve Duası</p> <p>10. Hacı Uğurlama Duası</p> <p>11. Asker Uğurlama Duası</p> <p>12. Tevbe-İstiğfar Duası</p> <p>13. Herhangi Bir Açılış veya Kapanışta Yapılacak Konuşma ve Dua</p>	<p>1. Musiki ve Dinî Musiki</p> <p>1.1. Musikinin Tanımı ve Önemi</p> <p>1.2. Dinî Musikinin Din Hizmetlerindeki Yeri ve Önemi</p> <p>2. Cami Musikisi</p> <p>2.1. Ezan ve Kamet</p> <p>2.2. Tesbih</p> <p>2.3. Tekbir</p> <p>2.4. Salâ</p> <p>2.5. Mevlit</p> <p>2.6. İlahi</p>

**HİTABET VE
MESLEKİ
UYGULAMA DERSİ
ÖĞRETİM
PROGRAMI ÖRNEK
ETKİNLİK
UYGULAMALARI**

ARAŞTIRIYORUZ

DERS	: Hitabet ve Mesleki Uygulama
SINIF	: 12
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Din Hizmetleri ve İletişim
KAZANIMLAR	: Din hizmetleri ile ilgili kavramları tanımlar; tebliğ, irşat ve davetin önemini kaynaklardan hareketle ortaya koyar.
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, iletişim ve empati, bilgi teknolojilerini kullanma, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma.
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim meali, hadis kitapları, projeksiyon

SÜREÇ

1. Öğrencilerden tebliğ, davet ve irşat kavramları hakkında kaynaklardan araştırma yapmaları istenir.
2. Tebliğ, davet ve irşat kavramları ile ilgili ayet ve hadislerden örnekler araştırır.
3. Araştırmalar bir sunu hâline getirilerek sınıfta sunulur.
4. Tebliğ, davet ve irşadın İslam dininin doğru sunulmasındaki önemi tartışılır.
5. Tebliğ ve irşatta karşılaşılan sorunları aşma yolları tartışılır.

DEĞERLENDİRME

Din hizmetleri ile ilgili kavramların anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilir.

KUR'AN VE SÜNNETTE HİTABET

DERS	: Hitabet ve Mesleki Uygulama
SINIF	: 12
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Hitabet ve Dinî Hitabet Türleri
KAZANIMLAR	: Kur'an ve sünnetten güzel söz söylemeye yönelik ilkeler çıkarılır. Kur'an ve sünnetin insanlara hitap ederken takındığı yöntem ve üslubu irdeler.
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, araştırma, iletişim ve empati, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim mealı, hadis kitapları

SÜREÇ

1. Öğrenciler iki gruba ayrılır.
2. Grupların her birinden Kur'an ve sünnetten güzel söz söylemeye yönelik örnek metinler araştırmaları istenir.
3. Grupların çalışmalarını sınıfta sunmaları sağlanır.
Sürece daha sonra Kur'an ve sünnetin;
  - İnsanlara hitapta takındığı tavır,
  - Hitap biçimi,
  - Hitaptaki üslup üzerinde öğrenciler konuşturularak sürece devam edilir.
4. Kur'an ve sünnetin insanlara hitap ederken takındığı tavrıdan hareketle öğrencilerle ilkeler belirlenir.
5. Bu ilkelerle bir kavram haritası çalışması yapılır.

DEĞERLENDİRME

Grupların birbirlerini değerlendirmeleri istenir (Akran Değerlendirme).

BENİM HUTBEM

DERS	: Hitabet ve Mesleki Uygulama
SINIF	: 12
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Dinî Hitabet Türü Olarak Hutbe
KAZANIMLAR	: Hazırlanış aşamalarına uygun olarak bir hutbe hazırlar ve sunar.
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, iletişim ve empati, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim meali, hadis kitapları

SÜREÇ

1. Öğrencilerin her birinden belirleyecekleri bir konuda aşamalarına uygun olarak bir hutbe hazırlamaları istenir.
2. Bu çalışma sırasında öğrencilere rehberlik edilir.
3. Öğrencilerden hazırladıkları hutbe metnini sunmaları istenir.
4. Sunulan hutbeler diğer öğrenciler tarafından değerlendirilir.
5. Sınıfta beğenilen hutbenin bir cuma günü varsa okulun uygulama mescidinde veya uygun görülen bir camide okunması sağlanır.

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin birbirlerini değerlendirmeleri istenir.

VAAZ HAZIRLIYORUZ

DERS	: Hitabet ve Mesleki Uygulama
SINIF	: 12
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Dinî Hitabet Türü Olarak Vaaz
KAZANIMLAR	: Hazırlanış aşamalarına uygun olarak bir vaaz hazırlar ve sunar.
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, iletişim ve empati, bilgi teknolojilerini kullanma, mekân zaman ve kronolojiyi algılama, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim meali, hadis kitapları

SÜREÇ

1. Öğrencilerin her birinden belirleyecekleri bir konuda aşamalarına uygun olarak bir vaaz hazırlamaları istenir.
2. Öğretmen bu çalışma sırasında öğrencilere rehberlik eder.
3. Öğrencilerin hazırladıkları vaazı sınıf ortamında sunmaları istenir.
4. Sınıfta beğenilen vaazın bir cuma günü, varsa okulun uygulama mescidinde veya uygun görülen bir camide sunulması sağlanır.

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin birbirlerini değerlendirmeleri istenir.

YAPARAK ÖĞRENİYORUZ

DERS	: Hitabet ve Mesleki Uygulama
SINIF	: 12
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Cenaze
KAZANIMLAR	: Ölenlerin ardından yapılan dinî uygulamaları örnekleriyle tanıır. Cenazeyi dinî ilke ve geleneklere göre yıkar ve kefenler. Cenazenin, İslam geleneğine göre defin hizmetlerini yerine getirir.
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, iletişim ve empati, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma
KAYNAK/MATERYAL	: Kefen, maket

SÜREÇ

1. Öğretmen sınıfa bir oyuncak bebek ve kefen için yeteri kadar bez getirir veya imkânlar ölçüsünde vitrin mankeni ve kefen bezi temin edilir.
2. Oyuncak bebek veya manken üzerinde ölüm anında yapılacak işlemler (kıbleye yöneltmek, kelimeitevhit telkini, Kur'an okumak gibi) gösterilir.
3. Ölüm gerçekleşikten sonra yapılan gözlerinin kapatılması, çenesinin bağlanması, ayak başparmaklarının birbirine bağlanması, elbiselerinin çıkarılması, kollarının yana uzatılması gibi işlemler maket üzerinde gösterilir.
4. Oyuncak bebek veya manken yüksekçe bir yere yatırılır ve yıkama işlemi gösterilir.
5. Kefenin biçilmesi ve maket üzerinde cenazeye giydirilmesi usulüne uygun olarak gösterilir.
6. Maket yüksek bir yere konularak kurallarına uygun olarak cenaze namazı kıldırılışı ve namaz sonrası yapılması gereken işlemler gösterilir.
7. Cenazenin kabre nasıl indirileceği ve yerleştirileceği gösterilir.
8. Cenazenin defni gerçekleştirildikten sonra yapılan Kur'an okumak, dua etmek ve telkin vermek gibi işlemler usulüne uygun olarak gösterilir.

DEĞERLENDİRME

Öğrenciler tarafından konunun anlaşılıp anlaşılmadığı gözlem ile değerlendirilir. (Bunun için gerekirse aynı işlemlerin öğrenciler tarafından birkaç defa yapılması istenir).

GÜZEL BİR GELENEĞİMİZ

DERS	: Hitabet ve Mesleki Uygulama
SINIF	: 12
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Çeşitli Törenlerde Dinî Hitabet ve Dua
KAZANIMLAR	: Çeşitli törenler için dua ve konuşmalar hazırlar ve sunar.
TEMEL BECERİLER	: Türkçe'yi doğru güzel ve etkili kullanma, bilgi teknolojilerini kullanma, mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, iletişim ve empati, sosyal katılım, Kur'an-ı Kerim mealini kullanma.
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim meali

SÜREÇ

1. Öğrencilere “Bizim toplumumuzda askere gönderme ve asker uğurlaması nasıl olmaktadır?” sorusunu yöneltiniz.
2. Bu konuda gözlemi olan öğrencilerinizden gözlemlerini paylaşmalarını isteyiniz.
3. Askere uğurlama esnasında ortaya çıkan bir takım olumsuzluklar ve bunların sonuçlarını sorgulattınız.
4. Askere uğurlama duasının kültürümüzdeki yeri ve önemi üzerinde öğrencilerinizi konuşturunuz.
5. Asker uğurlama için öğrencilere bir dua metni hazırlatarak sınıfta okutunuz.

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin gözlemleri ve hazırladıkları dua metni değerlendirilir.